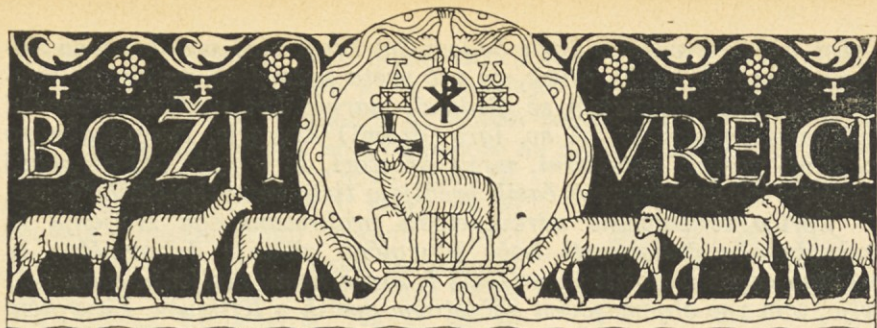

LETO III. LITURGIČNO GLASILO ŠT. 1

Dr. Rudolf Blüml:

Za liturgično obnovo

V silni tok časa, ki se mu ne smemo zapirati, sodi tudi liturgično gibanje. In sicer mu pristoja ne obrobna, marveč povsem osrednja, udarna vloga. Kakor se je moderni, nezdravi duh z naglašanjem zgolj človekove osebnosti vrnil celo v verska življenjska področja in se od tod razpredel tudi v ostale življenjske prilike, tako se bo tudi prenovitveno človeško občestveno življenje naše dobe moralo najprej poroditi iz verskega, da bo od tod preoblikovalo in na novo ustvarilo ostala življenjska okrožja. Pomislimo samo, kako je praksičanska verska občestvena misel in po njej izvajano versko občestveno življenje — bili so enega srca in duha — vsa življenjska področja doli do gospodarstva v temeljih preoblikovala! Kajpak smo mi še daleč od te praksičanske verske občestvene misli in tudi občestvenega življenja. Kje je naše živo farno občestvo, cerkvena Kristusova, kraljestvo božje v malem? Kako zgolj pravno in zgolj tozemsko pojmuje moderni človek in kristjan škofijo, škofa, papeža in cerkev! Misel o skrivnostnem telesu Kristusovem že dolgo ni več prvenstvena življenjska vrednota in vsebina krščanstva. Do pojmovanja krsta kot onega prevažnega dejanja, s katerim se vcepimo v bogočloveški Kristusov organizem, se moderni kristjan komaj kdaj v polni zavesti povzpne. Enako, da bi v verni zavesti sodeloval in doživel presv. evharistično daritev kot ponavzočitev dela našega odrešenja in Odrešenikovega življenja in bi se v radostnem navdušenju soudeležil evharističnega obeda sv. obhajila kot nebeške ženitovanjske pojedine Kristusa ljubečih duš. Tudi krasna, visoka misel o splošnem svečeništvu vernikov je komaj po besedi znana, kaj šele, da bi doumeli njeno globino kot neogibno potrebno osnovo žive Katoliške akcije. V liturgiji skrite življenjske vrednote so pretežni večini tudi praktičnih katolčanov še prej ali slej zakopan zaklad. Sv. knjige, v katerih se božji duh in božja beseda v posodi govora ponavzočuje, so premnogim zapečateni viri, in sv. znamenja, ki se v njih javlja božje delo in božja Kristusova služba, se marsikomu zde nerazumljive zagonetke. Sv. časi, polni neizčrpnih vrednot, se človeku naših dni javljajo le v zunanji skorji običajnega izročila, brez vsakega globljega vpogleda

v svet njih skrivnosti. Sveti bogoslužni kraji niso več duhovna domovina srečnih božjih otrok, ne več sveta pozornica, na kateri smemo ne le kot zanimajoči se gledalci, marveč kot navdušeni igralci tudi sami sodelovati pri sv. igri (drami) liturgije. Premnogim so sv. kraji postali neprijetni, mrzli prostori, ki v njih več ali manj prisiljeni ob zapovedanih časih prebijejo tiste trenutke službe božje.

Spričo te žalostne odrevenelosti praksičanskega življenja in praksičanske duhovnosti hoče liturgično gibanje duhovništvo in ljudstvo zopet napotiti in privedi k zavestnemu življenju s sv. cerkvijo, tem vse objemajočim občestvom svetih v Kristusu. Liturgični pokret hoče iz tega občestvenega duha prenoviti faro, škofijo, cerkev. Hoče člane skrivnostnega telesa Kristusovega vzgojiti, da bodo s Kristusom in njegovo cerkvijo somolili, sodarovali, s tem pa jih usposobiti tudi za praktično sodelovanje s Kristusom in sv. cerkvijo, v njeni apostolski službi. Liturgični prenovitveni pokret hoče vernike zopet uvesti v skrivnosti božjega življenja in delovanja v krščanskem bogoslužju, kakor ga vsebujejo sv. knjige, kakor se razodeva v sv. dejanjih in znamenjih, kakor se odigrava na sv. bogoslužnih krajih in kakor se razvija v sv. časih.

(Dalje sledi.)

Janez Oražem, kaplan:

Rast farne družine

Bogu naproti!

Dragi farani!

Zašel sem zadnjič med naše drvarje, ki podirajo mlade smreke in jih odvažajo v papirnice, pa sem se spomnil, kako smo kot otroci preštevali na hlodih vzporedne kroge letne rasti. Lepo je bilo gledati, kako so se ponekod krogi od stržena proti robu pravilno in naglo širili: smreka je rasla v dobri zemlji in ugodnih razmerah. Drugod pa smo našli polno vrzeli in zverženih krožnih črt: nekaj je moralo tisto leto priti vmes, da se je pravilna rast in napredovanje pretrgalo. Na vsakem deblu ali štoru smo našli drugo sliko, drugačno povest življenja.

Večkrat sem že bral, da je človek kakor drevo. Če se ne motim, je menda celo v svetem pismu ali nekje drugje zapisano v podobi o človekovi usodi: Kakor drevo pade, tako obleži. Mimogrede mi je prišlo na misel — bilo je ravno pred Vernimi dušami — kaj, če se tudi na naših dušah poznajo takile krogi naše letne rasti in Bog po njih duše sodi! Skoraj sém se zasmel tej misli, a nazadnje morda le ni tako otročja. Premislimo jo malo!

Pravo življenje, ki ima tudi pred Bogom svojo stalno ceno, se v duši začne s svetim krstom. Krstna milost je stržen, ki se mora vedno v večjih krogih razraščati, dokler božji Gospodar ne poseka drevesa našega življenja. Vse mora tej rasti služiti in jo pospeševati: zakramenti, zakramentali, molutev, samopremagovanje, nedelje, prazniki, praznične dobe ... Vse naj nekako obnavlja in razširja posvečujočo milost sv. krsta. Seveda milost ne raste v krogih, saj ni nič telesnega in zato nima oblike in količine, a ljudje vedno v podobah

mislimo in govorimo; zato lahko tudi o letnih krogih božje rasti v naših dušah govorimo. Pa kako nastajajo?

Sv. krst — vir življenja so včasih podeljevali samo na veliko noč. Leto za letom so v noči od sobote na nedeljo zaživela nova drevesca (Kristus bi dejal: nove mladike, sv. Pavel pa: novi udje!), stara pa so skušala v novem krogu obnoviti že prej pridobljeno življenje. Tako je postala velika noč osrednji praznik in cilj vsega krščanskega hrepenenja. Nanjo so se dolgo pripravljali z molitvijo, duhovnim branjem, pokoro in postom; lahko bi rekli: Rahljali in čistili so zemljo, da se bo božje življenje bolj prijelo. Končno je prišlo velikonočno prerodenje, za njim pa vztrajno utrjevanje in obdelovanje v povelikonočnih nedeljah in praznikih. Tako se je v glavnih obrisih začrtalo cerkveno leto, ki naj bi po svoje pospeševalo rast božjega življenja v naših dušah.

Poleg velike noči se kmalu uveljavi še drug krog praznikov: božična doba s svetim dnevom v sredini. Upeljani so bili iz različnih zunanjih vzrokov, a v skrivnostnem snovanju Svetega Duha, ki daje rast, imajo isti pomen kot velika noč, da bi se namreč v novem krogu razrastlo življenje posvečujoče milosti. Človek želi čim večkrat obnoviti in pomnožiti krstno prerodenje. Tako raste v svetosti.

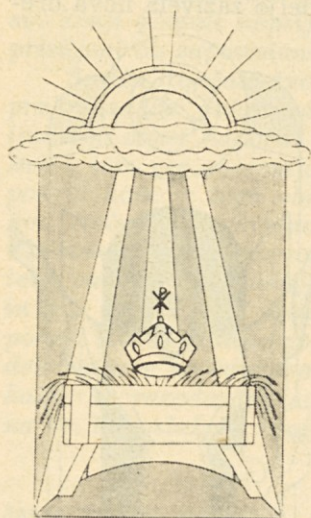
Kakor na rast drevesa tekom enega leta vplivajo različne stvari: zemlja, sonce, toplota, dež, mraz itd., tako naj tudi življenje duše pospešujejo različne stvari: enkrat naj se rine skozi meglo neodrešenosti (advent), drugič naj začuti toploto prvih žarkov (božič), potem naj se bije skozi viharje premagovanja (post), končno pa naj se razcvete v najčistejšem soncu (velika noč — binkošti) in naj dozori za žetev Gospodovo (pobinkošne nedelje). Vsa ta različna praznična razpoloženja naj pripravijo dušo na srečanje z Bogom.

Da, z Bogom se moramo srečati! Ne na cesti kot dva prijatelja, marveč v duši. Bog prihaja neprestano s svojim bogastvom, prihaja zlasti po sv. zakramentih. Odpreti mu moramo vrata svojih src na stežaj. Sv. Pavel je to misel povedal z besedami: Nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa (Rimlj 13, 14), ki jih boste slišali prvo adventno nedeljo v mašnem berilu. Jezusu moramo postati podobni v vsem: On mora postati naša notranja in zunanja obleka, njegova milost nas mora prevzeti, njegove kreposti poboljšati. To je pravo krščansko srečanje z Bogom, ki se bo končno dopolnilo v večnosti.

K tebi povzdigujem svojo dušo;
moj Bog, v tebe upam. (Vstop
1. adv. nedelje.)

Najhujša nesreča na poti življenja je, če Boga zgrešimo. Ostati vso večnost brez Boga — to je ravno pekel. Brez Boga je bilo nedoločeno človeštvo po Adamovem grehu. Bog je sicer tudi tedaj bdel nad svojimi izgubljenimi otroki, a umaknil se je in skril svojo ljubezen. Ljudstvo ni čutilo njegove osrečujoče bližine. Zato je hrepelo po njem in ga klicalo v svojih molitvah, daritvah in celo v svojih zmotah in blodnjah. Ko pa so se časi dopolnili, se je božja ljubezen zopet razlila nad človeštvom: Bog je človek postal.

O Emanuel, kralj in zakonodavec naš, pričakovanje narodov in njih Odrešenik: pridi in nas odreši, Gospod naš Bog! (O napev.)

Adamova nesrečna zgodba pa se vedno ponavlja. Tudi mi se oddaljimo od Boga, izgubimo ga z grehom. Takrat je v duši pekel. Duša joka po Bogu in ga kliče, Bog pa dušo kliče in ji gre naproti. Toliko časa jo išče, da jo najde; toliko časa trka, da se mu odpre. To je advent ali po naše prihod Gospodov v dušo vsakega posameznega brata. Ta advent traja kar naprej, saj Gospod vedno prihaja. Tih je in navadno neopažen, a enkrat naj bi ga občutili in doživeli vsi kot ena družina. Cerkvene molitve, pesmi, prazniki, običaji, vse naj bi nas spomnilo nanj. Vsi naj bi začutili, da smo izgnanci

in tuji in vse naj bi prevzelo domotožje po nebeškem domu. Vsi naj bi se kot ena družina dvignili na pot: Bogu naproti. To je skupen advent, advent cerkvenega leta, ki naj bi ga obhajala tudi naša farna družina.

Kako se bomo pripravili na Kristusov prihod

Podoba cerkvenega občestva — farne družine, ki gre Bogu naproti, je izvoljeno ljudstvo Izrael, ki je čakalo Odrešenika. Rad bi vam dal v roke brevir, mašne molitve in sveto pismo, da bi slišali velike glasnike Gospodovega prihoda: preroka Izaijo, Janeza Krstnika in Zgodnjo danico — Marijo. Poslušajte jih vsaj ob nedeljah v berilu in evangeliju! Za nedeljske popoldneve pa vas povabim na svetopisemsko uro, ki jo bomo imeli namesto krščanskega nauka. Vaša domača molitev naj bo ta sveti čas vesele delo rožnega venca: pojdemo kot Marija z veselim upanjem proti Betlehemu. Zaključite večerno pobožnost s pesmijo: Vi oblaki ga rosite...! Kjer imate stare Mohorjeve Zgodbe sv. pisma, berite vsak večer iz preroka Izaija. To naj bodo družinski verski sestanki. Tudi fantje naj ostanejo doma, saj je ponekod lepa fantovska navada, da se v adventu in postu ne vasuje in ne prepeva po vasi. Tudi sestanki in skušnje po društvih naj bodo adventu primerni, če že morajo biti. V moji rojstni vasi imajo vaščani tudi lepo navado, da se zadnjih devet dni pred božičem

zbira vsa vas k skupni vaški pobožnosti v podružnični cerkvi. Vsaka družina daruje eno svečo; kolikor družin v vasi, toliko sveč gori v cerkvi med molitvijo rožnega venca in prepevanjem adventnih pesmi. Svetujem vam, da to poskusite tudi v vaši vasi in za začetek vsak večer berite tudi odstavek svetega pisma. Kadar mi bo mogoče, se vam bom pridružil tudi jaz. V farni cerkvi pa bomo imeli zornice z ljudskim petjem in kratkim nagovorom. Pridite! Pred sv. daritvijo bo prilika, da očistite svojo dušo v sv. spovedi, saj je že stara navada, da gredo celo najbolj trdi očanci za advent in post. Tudi na bolnike mislite! Otroci pa naj poskrbe pravočasno za mah in pastirce! Starši, privoščite jim to veselje! Ni to samo igrača! Lahko postane to družinska visoka verska šola. Matere, tete in stare matere, skrbite ve za to in čeb-ljajte z otroki o božjem Detetu, ko sedite za pečjo, predete, šivate... Več jih lahko naučite kot mi v šoli, vsaj bolj do srca gre in tam ostane. Ves dan, pa ne samo eden, marveč vsi, naj bodo s premagovanjem in žrtvami skrbna priprava na Gospodov prihod, »da postane ravno, kar je krivo in kar je hrapavo, gladka pot«. Kadar boste pa na to pozabili, naj vas pa zvon spomni, da je Gospod blizu. Molite Angel Gospodov! Ta trikratna molitev naj bo goreča prošnja, da bi tudi v vaših srcih Beseda meso postala. Gotovo bo, samo postati moramo mi kot Marija: dekla Gospodova, hlapec Gospodov.

Dr. Franc Lukman:

Sv. Ciprian o najsvetejši daritvi

Že v 2. stoletju so ponekod začeli pri sveti daritvi rabiti kruh in vodo brez vina. Zavedel jih je v to zmoto vpliv nekaterih krivoverskih (gnostičnih) ločin, ki so prepovedovale uživati vino. Sredi 3. stoletja so tudi v latinski Afriki posamezniki zabredli v takšno zmoto.

Kartaginski škof sv. Ciprian (umrl kot mučenec 14. septembra 258) je leta 252 ali 253 zmotno ravnanje zavrnil v dolgem pismu, katero je poslal škofu Ceciliju, menda predstojniku cerkve v Bilti nekje v rimski pokrajini Afriki, da bi ga ta porabil, kjer bi bilo treba zatreti usodno razvado. Pismo je polno prelepih misli o najsvetejši daritvi, ki morejo ogreti tudi naša srca, in zasluži mesto v »Božjih vrelcih«. Izpuščenih je pet poglavij (3—7), v katerih sveti škof razlaga predpodebe in napovedi v stari zavezi. Celo pismo izide v prvem zvezku izbranih spisov sv. Cecilija Cipriana letos pred božičem.

Ciprian bratu Ceciliju pozdrav!

1, 1. Vem sicer, predragi brat, da se večina škofov, ki so postavljeni na čelo Gospodovih cerkva po vsem svetu, ravna po duhu evangelijske resnice in Gospodovega izročila in zaradi človeškega novotarskega nauka ne pušča v nemar onega, kar je Gospod Kristus, učitelj, zapovedal in storil; ker pa nekateri — ali iz nevednosti ali iz preproščine — pri posvečevanju keliha in obhajanju vernikov ne delajo tako, kakor je Jezus Kristus, naš Gospod in Bog, ustanovitelj in učitelj te daritve, delal in učil, se mi iz svetega spoštovanja zdi potrebno, da ti o tej reči pišem; če je kdo še zmeraj v tej zmoti, naj spozna jasno resnico in se vrne h korenini in viru Gospodovega izročila. 2. Nikar ne misli, predragi brat, da pišem o tem svoje in človeške misli ali si iz drzne samovoljnosti lastim to pravico, saj o svojih slabih močeh zmeraj ponižno in skromno sodim. Kadar pa Bog navdahne in zapove, mora zvest služabnik Gospoda poslušati; nihče ga ne bo dolžil, da si predrzno lasti kako pravico, ker se boji razžaliti Gospoda, če zapovedi ne bi izvršil.

2, 1. Vedi pa, da imamo zapoved, naj pri darovanju keliha ravnamo po Gospodovem naročilu in ne delamo ničesar drugega, nego kar je Gospod sam za nas storil, da namreč kelih, ki ga darujemo v njegov spomin, darujemo mešan z vinom. Zakaj če je Kristus dejal: »Jaz sem prava vinska trta« (Jan 15, 1), gotovo Kristusova kri ni voda, ampak vino. 2. Nihče ne more misliti, da je v kelihu Kristusova kri, s katero smo bili odrešeni in oživiljeni, če v kelihu ni vina, ki je podoba Kristusove krvi, naznanjena po predpodbah in napovedih svetega pisma.

3.—7. Predpodb: Noe, Melkizedek; napovedi: Salomon, Jakobov blagoslov, Izaijeva prerokba.

8, 1. Kolikokrat se v svetem pismu imenuje voda sama, se oznanja krst, kakor vidimo pri Izaiju. »Poprejšnjega,« pravi, »se nikar ne spominjajte in ne-

Siez Uw. Huis — Nijmegen

Vzemite in jejte: To je namreč moje Telo

kdanjega ne glejte. Glej, jaz delam nove reči, ki se zdaj začnajo, in spoznali jih boste. Napravil bom v puščavi pot in reke v brezvodnih krajih, da bom dal piti svojemu izvoljenemu rodu in svojemu ljudstvu, ki sem ga pridobil, da bo oznanjevalo mojo mogočnost« (Iz 34, 18—21). Bog je tu po preroku napovedal, da bodo pri poganih na krajih, ki so bili prej brez vode, tekle mogočne reke in napajale izvoljeni božji rod, to je, božje otroke, rojene po krstu. 2. Zopet je bilo

napovedano in naznanjeno, da bodo Judje pri nas pili, to je, krstno milost dosegli, če bodo žejni Kristusa iskali. »Če jih je žejalo v puščavi,« je dejal, »jim bo pripravil vodo, iz skale jo bo priklical, razklal bo skalo in voda bo pritekla in moje ljudstvo bo pilo« (Iz 48, 21). To se je spolnilo v evangeliju, ko je v trpljenju sulica razklala Kristusa, ki je skala. 3. On sam je, opominjajoč, kaj je bil prerok napovedal, zaklical in dejal: »Če je kdo žejen, naj pride k meni in naj pije. Kdor v me veruje, bodo tekli, kakor pravi pismo, iz njegovega osrčja potoki žive vode« (Jan 7, 37—39). Da bo pa še jasnejše, da Gospod tu govori o krstu, ne o kelihu, je pismo dostavilo: »To pa je rekel o Duhu, ki so ga potlej prejeli tisti, ki so vanj verovali« (Jan 7, 40). Po krstu pa se prejme sveti Duh in tako pristopijo krščeni, prejemši svetega Duha, pit kelih Gospodov¹. Nikogar naj ne moti, če božje pismo, govoreč o krstu, pravi, da smo žejni in pijemo; saj je tudi Gospod v evangeliju dejal: »Blagor lačnim in žejnim pravice« (Mt 5, 6). Kar lačni in žejni poželjivo prejme, popolneje in obilneje zaužije. Tako tudi drugje Gospod Samarijanki pravi, češ: »Vsak, kdor pije od te vode, bo spet žejen; kdorkoli pa bo pil od vode, ki mu jo bom jaz dal, ne bo večomaj žejen« (Jan 4, 13, 14). Tudi ta beseda pomeni krst z zveličavno vodo, ki se enkrat prejme in ne ponavlja. Gospodovega keliha pa smo v cerkvi zmeraj žejni in ga pijemo.

9, 1. Ni treba še več dokazov, predragi brat, da beseda voda zmeraj pomeni krst in da moramo tako umeti, da je Gospod prišel in razodel pravi krst in kelih in ukazal v krstu vernikom dajati vodo vere, vodo večnega življenja, a s svojo učiteljsko besedo in s svojim zgledom poučil, da v kelihu mešamo vino in vodo. 2. Pred dnevom svojega trpljenja je namreč vzel kelih, blagoslovil in dal svojim

¹ Odrasli katehumeni so po krstu in birmi med mašo prejeli obhajilo pod obema podobama, krščene otroke pa so obhajali s podobo vina.

učencem, rekoč: »Pijte iz njega vsi. To je namreč kri zaveze, ki se za mnoge preliva v odpuščenje grehov. Povem vam: Poslej ne bom pil od tega sadu vinske trte do onega dne, ko bom z vami novega pil v kraljestvu svojega Očeta« (Mt 26, 28, 29). V teh besedah vidimo, da je bil kelih, ki ga je Gospod daroval, namešan in da je bilo vino, kar je imenoval svojo kri. 3. Iz tega je jasno, da se ne daruje Kristusova kri, če ni v kelihu vina; in da se Gospodova daritev ne opravi in ne posveti, kakor je zapovedano, če naše dejanje in naša daritev ni v skladu s trpljenjem. Kako pa bomo novo vino iz sadu vinske trte s Kristusom pili v Očetovem kraljestvu, če pri daritvi Boga Očeta in Kristusa ne darujemo vina in Gospodovega keliha ne mešamo, kakor je on naročil?

10, 1. Tudi apostol Pavel, ki ga je Gospod izvolil, poslal in postavil za oznanjevalca evangeljske resnice, je isto zapisal v svojem pismu, rekoč: »Gospod Jezus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil ter ga razlomil in rekel: 'To je moje telo, ki se za vas daruje; to delajte v moj spomin.' Prav tako je vzel tudi kelih po večerji, govoreč: 'Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, kolikokrat boste pili, v moj spomin.' Zakaj kolikokrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate smrt Gospodovo, dokler ne pride« (1 Kor 11, 23—27). Če torej Gospod veleva in apostol isto potrjuje in izroča, da delajmo, kolikokrat pijemo, v Gospodov spomin prav isto, kar je storil Gospod sam, je jasno, da ne spolnujemo njegove zapovedi, če ne delamo tega, kar je storil Gospod, in če zapustimo božje naročilo, da ne mešamo keliha prav tako. 3. Evangeljskih zapovedi pa nikdar ne smemo zapustiti in to, kar je Učitelj učil in delal, moramo tudi učenci spolnjevati in delati. Tako uči apostol, rekoč: »čudim se, da se od njega, ki vas je poklical po milosti Kristusovi, tako hitro obračate k drugemu evangeliju; sicer to ni drug, razen da so nekateri, ki vas motijo in hočejo preobrniti evangelij Kristusov. Toda tudi, če bi vam mi, ali če bi angel iz nebes oznanjal drugačen evangelij, kakor smo ga vam oznanili, bodi zavržen. Kakor smo poprej rekli, tudi zdaj iznova pravim: Če vam kdo oznanja drugačen evangelij, kakor ste ga prejeli, bodi zavržen« (Gal 1, 6—9).

11, 1. Ko torej niti apostol niti angel iz nebes ne more drugače oznanjati ali učiti, kakor je Gospod učil in so apostoli oznanjali, se zelo čudim, odkod ta predrznost, da se ponekod daruje voda v Gospodovem kelihu, ki sama ne more izražati Kristusove krvi. 2. O tej skrivnostni podobi ne molči v psalmih Sveti Duh, ko omenja Gospodov kelih in pravi: »In opojna tvoja čaša, kako je sijajna« (Ps 22, 6). V čaši, ki je opojna, je gotovo primešano vino, zakaj voda ne more nikogar opojiti. 3. Gospodova čaša pa tako opoji, da se je tudi Noe v Genezi opil, ko je vino pil. Ker pa opojnost Gospodovega keliha in njegove krvi ni takšna, kakršna je opojnost navadnega vina, je Sveti Duh, rekši v psalmu: »čaša tvoja opojna«, dodejal: »kako je sijajna«, češ, Gospodov kelih tako opoji, da iztrezni, da srca naravna k duhovni modrosti, da človeka izmodri od okusa za posvetno k božjemu spoznanju. Kakor navadno vino duha razveže in srce olajša in prežene vso žalost, tako naj uživanje Gospodove krvi in zveličavnega keliha prežene spomin na starega človeka, potisne v pozabljenost prejšnje posvetno življenje, otožno in žalostno srce, ki ga prej stiska strah zaradi grehov, razveže z veseljem nad božjim odpuščanjem. Razveseliti pa more pijočega v Gospodovi cerkvi le ona pijača, ki jo je res Gospod postavil. (Dalje sledi.)

Vida Taufer:

Adventna večernica

Temá. Večer zastrtih rok
v jesenski megli trepetá;
zagrnen je nebesni lok
in prazen molk na dnu srca.

V molitvi glasni sveti hram
s svečavo blede se svetli.
Menihov zbor pozdravlja dan,
ko se prihod Boga rodi.

Doni pobožno zbrani spev,
v cerkvene stene se gubi.
Novo vrača se odmev,
mogočno v srcih zagori.

Za novi in sveti rod duhovništva!

(Nekaj misli za kvatrne dni in duhovniško soboto.)

Liturgično gibanje si je postavilo važno geslo: božje ljudstvo vernikov zopet privedi k sv. oltarju in njegovi evharistični daritvi, ne morda, kakor da bi tega doslej ne bilo, marveč liturgično gibanje hoče v vernikih zopet vzbuditi zavest, da je tudi nje Kristus »na-

pravil za kraljestvo, za duhovnike Bogu, svojemu Očetu« (Raz 1, 6) in je tudi njim »Kristusova daritev pod podobama kruha in vina dana v skupno last«, kakor naglašava sv. Tomaž Akvinski. Vprav to, da bodo verniki z živo zavestjo z duhovnikom pri oltarju sodelovali, molili in darovali, bo pa tudi najuspešnejši vir duhovnega preporoda. Ob božjem oltarju se bo vzgojilo zares sveto, božje ljudstvo, ki bo svojemu času in kraju vrnilo zopet božji pečat.

Ce je želja nas vseh, da bi kraljevanje Kristusovo zajelo vsa človeška srca in vse veselstvo, potem moramo tudi želiti in prositi, da bi Bog v svoji cerkvi obudil tudi čim več »služabnikov Kristusovih in oskrbnikov njegovih skrivnosti« (1 Kor 4, 1), čim več apostolov, ki bo o njih moči reči: »Po vsej zemlji je šel njih glas.«

Sv. cerkev se že od svojih prvih početkov dobro zaveda, da so njena največja moč in slava, njena preporoditvena »sol« — številne vrste gorečih in svetih članov duhovskega reda. S kako skrbjo je vse te, ki so se odločevali za njeno službo, s svetimi obredi postopoma vedno bolj odtrgovala od sveta in navezanosti nanj, da bi v polni predanosti Kristusu vse svoje moči mogli neovirano posvetiti vzvišenemu apostolstvu. Dobro se je zavedala, da le sveti duhovski rod more ljudstvu uspešno posredovati božje življenje in svetost. Zanje je vsak dan pred sv. evharistično daritvijo k Bogu Očetu

»Prositate Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev« (Mt 9, 35)

naslovila posebno prošnjo (kakor jo danes moli še na veliki petek), naj bi Sv. Duh, ki posvečuje in vodi vse telo cerkve, dajal potrebno pomoč vsem duhovskim stanovom od navadnih strežnikov gori do škofov, da bi v svojem zvanju zvesto služili Kristusu v korist vsemu božjemu ljudstvu. In ob dneh podeljevanja posameznih stopenj svečeniškega reda je sv. cerkev klicala k sodelovanju vse občestvo vernikov. Ne samo, da je vernikom pripravnike predstavljala in jih vpraševala, ali so nove odlike v cerkvi vredni, marveč predvsem zato, da bi z njo za nove služabnike Gospodove molili in jim tudi s svojimi žrtvami izprosili nebeško pomoč: ohraniti neomajno zvestobo in neminljivega apostolskega duha.

Podeljevanje sv. redov je vernikom prve cerkve bil važen dogodek. Vršilo se je to v kvatrne dni, to je ob času obilnejše molitve, posta in pokore, ob času, ko se Bog posebno globoko sklanja k skrušenosti svojih otrok in do brotno uslišuje zaupne klice. Čeprav dandanes sv. cerkev običajno ne deli več sv. redov v kvatrne dni, pa nas vendar v duhu kvatrne liturgije vabi in prosi, naj v kvatrni čas posebej molimo in žrtvujemo za duhovnike: 1. da bi Bog v krščanskem ljudstvu obujal dovolj novega duhovskega naraščaja in 2. da bi vsi v duhovski službi »prejeto skrivnost dostojno vršili, da bi bili popolni v veri in dejanju, utrjeni v dvojni ljubezni: do Boga in bližnjega, da bi v življenju

ohranjali neomažno čistost in svetost, da bi njih nauk bil duhovno zdravilo božjemu ljudstvu, njih zgledno življenje pa vonjava in radost Kristusove cerkve», kakor se glasi škofov nagovor pred sv. posvečenjem.

Duhovniška sobota

Verniki, ki molijo za dobre duhovnike, prosijo sv. cerkvi za eno najvažnejših zadev, prosijo tako rekoč iz presv. Srca Kristusovega, ki je pri zadnji večerji tudi sam molil: »Oče, ohrani jih v svojem imenu, katere si mi dal... posveti jih z resnico!« Kakor vselej, je molitev za duhovski naraščaj in dobre duhovnike potrebna v našem veku, ko kvarni duh časa za Boga namenjene mladeniče z vso silo skuša odtrgati od sv. ciljev, v duhovskih vrstah pa duha gorečnosti pogasiti ali odvzeti. Sv. oče Pij XI. je rekel ob neki priliki: »Bog v nebesih in mi na zemlji si nič bolj ne želimo kot molitev in žrtve za duhovnike. Prosimo Boga, da bi nam poslal svete duhovnike. Če imamo duhovnike, imamo vse; če nam pa manjka duhovnikov, nam manjka vse.«

Iz te misli in želje se je porodila zamisel duhovniške sobote, to je pobožnost, da božjemu Velikemu duhovniku Kristusu, našemu Odrešeniku, po posredovanju blažene Marije, Kraljice apostolov in Matere vseh milosti, v soboto po prvem petku v mesecu darujemo sv. mašo in sv. obhajilo, vse molitve in dobra dela, radost in trpljenje ter žrtve za svetost duhovnikov ter porast duhovniškega sv. reda na vsem svetu. Če pa kdo ne more sv. maše ali sv. obhajila darovati na prvo soboto, lahko to stori že v petek pred njo ali pa v nedeljo po njej. Torej nobene izrednosti, nikake družbe ali bratovščine, marveč duhovniška sobota naj bi postala podobno kakor prvi petek v mesecu nekaj splošnega za ves katoliški svet kakor je tudi namen: moliti za duhovništvo vsega katoliškega sveta.

Dne 21. novembra 1934 je to zadevo generalni predstojnik salvatoriancev predložil sv. očetu. Sv. oče je to misel sprejel z največjim pozdravom in z veseljem dejal: »Iz srca hvalimo in blagoslovljamo to delo. Ponavljamo, ta stvar nam je všeč, hvalimo in blagoslovljamo jo iz srca.«

Skrb za svetost in naraščaj duhovništva nam mora s sv. očetom biti tesno pri srcu! Kolikor več in kolikor svetejših duhovnikov bo imel naš narod, toliko globlje in toliko lepše se bo božje kraljestvo Kristusovo v nas utrjalo in razvijalo v svetle sadove.

P. Herman Vodenik O. C. R.:

Liturgično leto — vir pravega veselja

»Preljubo veselje, oj kje si doma?« Ko je Slomšek tako iskal povsod okoli, kjer se delajo vesele, je zasledil pravo veselje samo med nedolžnimi otroki, ki se brezskrbno igrajo na vaški ledinici. Pa kaj, ko so otroška leta tako kratka! In potem? Ali je res vse pravo veselje izgubljeno? Ali je veselje izključna pravica otrok? Da, otrok — božjih. Potolazimo se torej! Čeprav so nam mlada leta že davno za hrbtom, lahko najdemo in uživamo pravo veselje, če le hočemo. Samo iščimo ga tam, kjer ga je najti, namreč v tem, da smo zares otroci božji, da Boga ljubimo ter mu zvesto služimo. Res je, da nas čaka popolno veselje šele v nebesih, kamor se moramo ob potu svojega obraza privrati skozi križe in težave te solzne doline. Tako je vedno bilo, odkar je Adam napravil zmešnjavo, in tako ostane, dokler se bo kak njegov potomec potikal po zemlji. Toda naš dobri nebeški Oče nam je dal skrbno mater, sveto cerkev, ki zna napraviti tako, da nam postane ta zemlja začetek nebes. Nekdaj so kristjani to razumeli in uporabljali. Kolika krščanska gorečnost je vladala nekdanj med Slovenci, pričajo med drugim številne cerkve po gričih, kar se drugod po svetu nikjer ne vidi in je človeku v tujini kar dolgčas po njih. V svoji tako rekoč mučeniški preteklosti je naš narod iskal zavetja, tolažbe in veselja pri Bogu in Mariji v krščanskih svetiščih pri sv. daritvi in sploh v bogoslužju. (Veliko bogoljubno in domoljubno delo vršijo »Božji vrelci«, ki hočejo Slovincem kazati lepoto in bogastvo katoliške liturgije ter jim tako zopet podati vir prave sreče in tolažbe!)

V teku raznih dob liturgičnega leta razvije sv. cerkev pred nami vse Kristusovo delo za naše odrešenje ter nas opominja naših velikih dolžnosti, da

si to odrešenje obrnemo v prid. Vsaka izmed teh dob pa nam nudi svojsko veselje. Na to veselo stran cerkvenega leta bi rad obrnil pozornost s temile vrsticami.

Cerkveno leto

Prične in završi se s spominom na strahovito vesoljno sodbo. Vse te grozote napoveduje Kristus po sv. cerkvi, da nas opominja živeti tako, da bomo

Toorop

Vsa si lepa, Marija, in madeža izvirnega ni na tebi. (Ant. k večernicam.)

Prošnja: »Zbudi, prosimo, Gospod, svojo moč in pridi, da nas nevarnosti, ki nam radi naših grehov pretijo, po svojem varstvu otmeš in po svojem odrešenju zveličaš.«

Silno lepa je sv. maša. Sv. cerkev, oziroma krščanska občina prosi Boga s ponižnim zaupanjem, naj ji skaže svoje usmiljenje ter ji pošlje Zveličarja. — »Sionsko ljudstvo, glej, Gospod pride odrešit narode. Dal bo slišati svoj veličastni glas v veselje našega srca.« (Vstop 2. adv. nedeljo.) »Vstani, Jeruzalem, in vzpni se na visoko in glej veselje, ki ti prihaja od tvojega Boga.« (2. adv. nedelja po obhajilu.) — »Veselite se vedno v Gospodu. Zopet pravim: Veselite se! Vaša blagost bodi znana vsem ljudem. Gospod je namreč blizu. Nikar ne bodite v skrbeh, ampak v vsem razodevajte svoje želje Bogu v molitvi.« (Vstop 3. adv. nedelja.) — »Povejte malodušnim: Ohrabrite se in nikar se ne bojte! Glejte, naš Gospod pride in vas bo odrešil.« (3. adv. nedelja po obhajilu.) — Tudi prošnja na božično vigilijo izraža kot osnovno potezo: veselje. »O Bog, ki nas vsako leto razveseljuješ s pričakovanjem našega odrešenja: daj, da bomo tvojega Edinorojenega, ki ga veseli sprejemamo kot Odrašenika, z zaupanjem videli priti tudi kot Sodnika, našega Gospoda Jezusa Kristusa, tvojega Sina.«

takrat postavljeni na desno. Pa misel na ta dan stiske, groze in trepeta je za trpečega kristjana polna tolažbe, saj lahko upa, da bo med onimi, ki jim bodo veljale blagodejne besede: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno« (Mt 25, 34), kjer bo Bog »obrisal vse solze z njih oči in smrti ne bo več, tudi ne bo več žalovanja ne vpitja ne bolečine, zakaj, kar je bilo prej, je minilo« (Raz 21, 4).

1. Božična doba

Božičnih praznikov se veseli ves svet. V liturgičnem letu so tako svečan dogodek, da zajema vso dobo od prve adventne nedelje do zadnje po razglasenju Gospodovem.

Advent. — S kako veseljem hrepenjem se pripravljamo na trojni prihod Kristusov! Ne smemo pozabiti, da smo grešniki, vredni božje jeze, ne pa njegovega prihoda v naša srca, zato morajo biti to za nas dnevi pokore, a nikakor ne dnevi žalosti. Nasprotno, adventna liturgija, ki izraža čuvstva vernega ljudstva, je vsa prežeta z radostnim koprnjenjem po Zveličarju. Poslušajmo samo nekatera mesta. Koliko sreče in veselja je v njih! Zares, advent je čas veselih oznanil.

»Kralja, ki ima priti, pridite, molimo.« (Invitatorij.) — »Vsi, kateri ste žejni, pridite k vodom: iščite Gospoda, dokler se dá najti. Aleluja.« — »Glej, veliki Prerok pride ter obnovi Jeruzalem (dušo). Aleluja.« (Odeevka.)

Moja pot

Molimo te, Kristus, in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil.

Mogla bi tudi reči: moj odnos do liturgije. Toda to bi bil preozek naslov, saj hočem očrtati vprav to, kako sem se po liturgiji vedno bolj bližala Bogu, kako mi je bilo liturgično življenje merilo verskega življenja sploh.

Z liturgijo mislim bogoslužje v najširšem pomenu, torej poleg sv. maše in cerkvenih obredov tudi ostale cerkvene pobožnosti.

Ves spis bo vrsta posameznih listov, poglavij iz spominske knjige mladega življenja.

Po naravnih mejah in zaradi preglednosti ločim otroško, dekliško in dozorevajočo dobo.

Zaradi razumljivosti nekaj splošnih besed.

Doma sem edinka. Do odhoda v mestne šole nisem poznala drugega nego tiho in preprosto življenje dremajoče vasi več nego 100 km oddaljene od Ljubljane. V verskem oziru je predvsem mama vplivala name. Bila je globoko verna, čeprav liberalna katoličanka, ki je izpolnjevala verske dolžnosti, kolikor so bile le predpisane: nedeljsko sv. mašo, letno spoved in sv. obhajilo, toda ne v župni cerkvi, temveč v mestu. Bolj topla je bila njena zasebna pobožnost. Že od prvih časov me je navajala k molitvi in mi vcepila v srce tudi za pozneje neomajno zaupanje v moč molitve.

Ves drugačen je bil papa, ki — vsaj v besedah — sploh ni priznaval verskega življenja. Vendar je tudi on hodil v cerkev — bržčas zaradi ljudi. Je-li k obhajilni mizi stopil še kdaj od poroke, je težko reči. Bil je nasprotnik »pobožnosti«.

Cerkev in cerkveno praznovanje večjih praznikov sem doživljala predvsem kot »lepote«. O božiču sem občudovala obložena božična drevesca (jaslic s svojega sedeža v cerkvi nismo videli), o veliki noči božji grob. V poznejših, osnovnošolskih letih mi tudi krščanski nauk in obvezne verske vaje nista odprla novih pogledov. Kajpak da je okolici in vplivom odgovarjajoče bilo tudi moje versko življenje.

Najzgodnejši vtis je bilo čuvstvo zapostavljenosti, ko je papa, vaški učitelj in organist, hodil v zimskih nočeh v cerkev orglat: Zakaj bi tudi jaz ne šla v cerkev? Bilo bi »prezgodaj« in »premráz«. (A da sem se po popoldnevih in o mraku sankala po poldrugo uro, ni bilo premrzlo!) Toda kmalu je božji liturg Kristus mojo dušo poklical na svoja pota ... (Dalje)

Ig. F.:

Ob novem zakramentariju ...

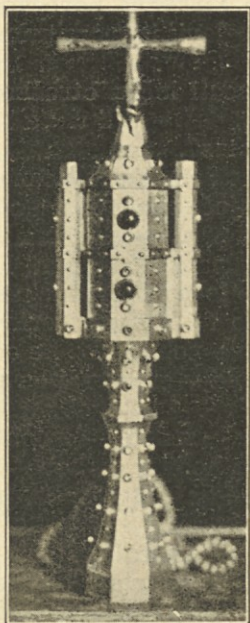
Sv. cerkev v bogoslužju zvesto ohranja predmete in način vršitve svetih obredov, kot jih je rabil njen božji Ustanovitelj in apostoli. Vztrajajoč pri tem načelu pa v nebitvenih rečeh pušča polno svobodo umetnosti in vsem, ki se trudijo, da bi bili bogoslužni predmeti čim bolj vzpodbudno uporabljivi.

Kot najvažnejši posodi pri zakramentu sv. Rešnjega Telesa se uporabljata tako kelih in njemu podoben ciborij. Od uporabe zadnjega so pa dušni pastirji morali odstopiti v primeru, da je bilo treba sv. popotnico nesti bolniku na dom. Za ta primer so prišle v navado posebne posodice, oziroma tako imenovana burza.

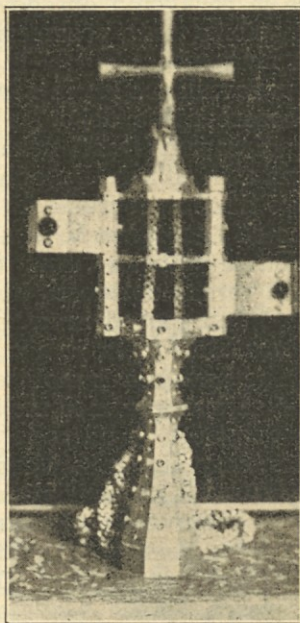
O burzi se mnogo praktičnih dušnih pastirjev nepovoljno izraža. Priznati je treba, da se rada umaže in jo je tudi odpirati in zapirati dokaj nerodno. Temu nedostatku iščejo novejši čas rešitve v uporabi tako imenovanih zakramentarijev, kovinastih posod, shramb za zakrament sv. popotnice.

Zakramentariji — imenujemo jih tako — so drugod že dobro poznani, toda v naših krajih doslej niso bili v navadi. Zadnja leta pa jih je naš umetnik g. prof. Plečnik že več izdelal. Najnovejšega nam kaže naša slika. Kaj nam predstavlja?

Najprej bo vsakdo dobil predstavo ciborija. Nenavadno je sicer, da je kupa zelo visoka. Vzrok temu je pač, ker vsebuje prostor za podelitev dveh zakra-

Arh. Plečnik
Zaprto zakramentarij

Arh. Plečnik
Odprto zakramentarij

mentov. Gornji del kupe je namenjen sv. Rešnjemu Telesu in se odpira na levo, spodnji za sv. olje in se odpira na desno.

Radi osmerokotne oblike daje srednji del zakramentarija vtis osrednje stavbe s stolpičema ob straneh. Morda bi ne dodali preveč, če smatramo v tem izraženo misel, da so zakramenti samo v cerkvi in da gre presv. Zakramentu najodličnejše mesto. Nekdo je tudi dejal, da se mu srednji del zakramentarija dozdeva kot »močen stolp«, »turrus fortitudinis«, ki hrani orožje za človekov končni boj.

Pokrov zakramentarija prehaja zgoraj v naprej pomaknjen križ, ki je znamenje odrešenja in izvor vseh milosti. Umetnik je izvedel zadaj iz tega križa lepe curke, ki se izlivajo v nastavljeno kupo. Ne bomo pretiravali, če rečemo, da nam gornji del zakramentarija predstavlja božje delo pri odrešenju človeka, spodnji pa kaže, da je za učinkovitost božje milosti potrebna še navzgor odprta kupa človekove pripravljenosti. Potemtakem je umetnik domel božjo arhitektoniko (zgradbo) odrešenja in jo vklesal v mrtvo snov.

Zunaj je zakramentarij obdan z rdečimi in modrimi biseri. Zadaj je še obroček za vrvico. Podstavek daje dovolj trdnosti. Ves zakramentarij ni pretežak.

Gotovo opisani zakramentarij še ni zadnja beseda velikega mojstra. V cerkveni umetnosti in praktični uporabljivosti pa pomeni velik napredek.